

ISTRAŽIVANJE O PERCEPCIJI VRŠNJAČKOG NASILJA U ŠKOLI

IZRADILI :

SANDA HORVATOVIĆ, PPOF. PSIHOLOGIJE
DAJANA KOLOBARIĆ , PROF. GEOGRAFIJE

EDUKATORI: TEODORA ŠTUPAR 2.B

RAFAEL ILIĆ 2.B

EMMA MITROVIĆ 1.C

Zdravstvena i veterinarska škola
Dr. Andrije Štampara Vinkovci

Lipanj 2023.

CILJ PROJEKTA O NASILJU je prevencija nasilja i razvijanje svijesti o potrebi uklanjanja raznih stereotipa ostalih uzroka nasilja i nasilnih oblika ponašanja

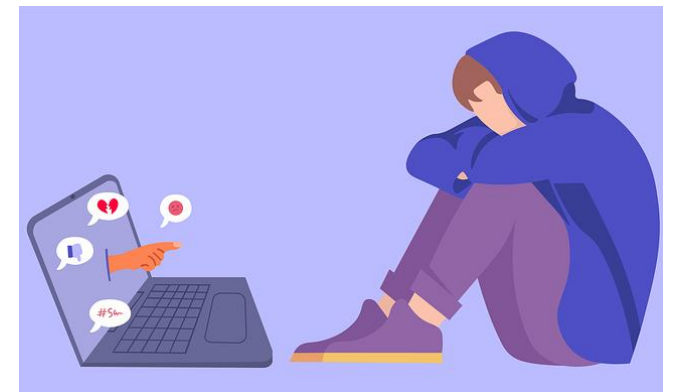
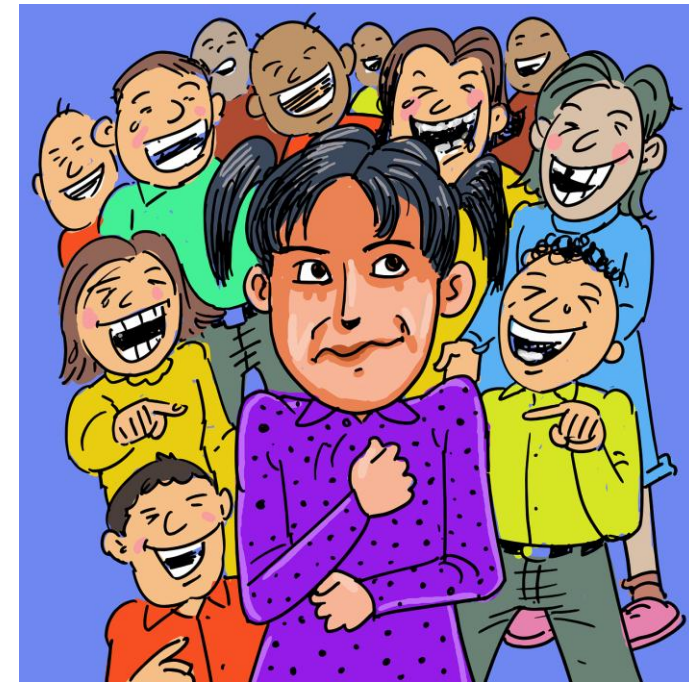
Što je vršnjačko nasilje?

- Nasilje među djecom i mladima – vršnjačko nasilje smatra se **svako namjerno fizičko ili psihičko nasilno ponašanje učinjeno s ciljem povrjeđivanja**
- Nasilje se razlikuje po obliku, težini, intenzitetu i vremenskom trajanju
- Stručnjak za vršnjačko nasilje, Dan Olweus (1998) navodi kako vršnjačko zlostavljanje obilježavaju tri kriterija:
 - 1) namjerno nanošenje štete drugoj osobi
 - 2) ponavljanje i trajanje kroz neko vrijeme
 - 3) neravnoteža moći

NASILJE U ŠKOLI

- **VERBALNO ili EMOCIONALNO** -prijetnje, zastrašivanja, potkopavanje osjećaja samopoštovanja
- **FIZIČKO**- namjeran neželjeni kontakt s tijelom druge osobe, koji može uzrokovati bol, ozlijede...
- **SEKSUALNO**- neželjeno seksualno ponašanje od neželjenih poljubaca, dodira te do neželjenog spolnog odnosa pa i **silovanja**
- **PSIHIČKO**- bazirano je na uvrjedama i omalovažavanja drugih „različitih” osoba
- **ELEKTRONIČKO** - višestruko slanje poruka čiji je cilj povrijediti, uznemiriti ili na bilo koji drugi način oštetiti dijete, mlade ili odrasle koji se ne mogu zaštititi od takvih postupaka

ZAŠTO SE OSOBA – UČENIK NASILNO PONAŠA?

INDIVIDUALNE OSOBINE

- Iako ne uvijek, obično je riječ o impulzivnoj, živahnoj djeci koja imaju višak energije i nemaju strpljenja.*
- Traumatizirana djeca i mladi su podložniji nasilničkom ponašanju.*

ŠKOLSKI FAKTORI

- Nedostatak nadzora i nadgledanja.*
- Neadekvatno ponašanje nastavnika (ismijavanje i podcjenjivanje)*
- Stav nastavnika prema takvom ponašanju.*
- Nedostatak programa prevencije i intervencije.*

OBITELJSKI FAKTORI

- Nedostatak pažnje i topline.*
- Slab nadzor nad djetetom i zanemarivanje djetetovih potreba.*
- Popustljivi roditelji kad je dijete tvrdoglavo i bez pravog razloga zahtjeva nešto, čime mu se šalje poruka da takvo ponašanje uspijeva kada se želi nešto postići.*

ŠTO MORATE ZNATI O ŽRTVAMA NASILJA?

- Osoba koja trpi nasilje osjeća se izolirano, nesretno, bezvrijedno, depresivno, nesigurno, pada im samopouzdanje, postaju usamljene i sl.
- Takvoj osobi razgovor s prijateljem/icom puno znači.
- Dajte joj do znanja da vam se nasilno ponašanje koje se događa, a koje ste zamijetili ne sviđa i recite joj kako se vi pritom osjećate.
- Pomozite toj osobi da potraži informacije i pomoć!

ZNAKOVI KOJI UPUĆUJU NA NASILNIČKO PONAŠANJE

Znakovi tinejdžera

- Imaju lošiju pažnju i koncentraciju
- Često ometaju školske aktivnosti
- Imaju loš uspjeh u školi
- Često upadaju u tučnjave s drugom djecom
- Imaju malo prijatelja te su često ne prihvaćeni zbog svog ponašanja
- Konstantno se suprotstavljaju odraslima
- Osjećaju se frustrirano

Znakovi adolescenata - srednjoškolaca

- Ne poštuju autoritete
- Postižu loš školski uspjeh i izostaju iz škole bez razloga
- Uzimaju alkohol i droge
- Sudjeluju u tučnjavama, krađama i uništavaju javno vlasništvo
- Isključuju ih iz škole

KAKO ŠKOLA MOŽE POMOĆI U PREVENCIJI I ZAUSTAVLJANJA NASILJA?

- Potrebno je točno utvrditi što se dogodilo.
- Kod učenike razvijati svijest o problemima koje nasilje donosi te pomoći žrtvama nasilja
- Od velike važnosti je razvijanje prikladnog ponašanja u razredu i **pružiti potporu** žrtvama nasilja.
- Škola bi trebala ponuditi primjer prikladnog ponašanja kućnim redom škole, **saslušati obje strane** odvojeno, te objasniti koje je ponašanje prikladno a koje nije te nakon toga medijacijom pratiti dijalog između strana
- Žrtvama nasilja jačati samopouzdanje i razvijati socijalne vještine, a to se može postići **uključivanjem** u događanja u školi i izvan nje, u edukaciji i radioničkog rada i sl.
- Voditi računa da se incident ne ponovi

UZORAK ISTRAŽIVANJA

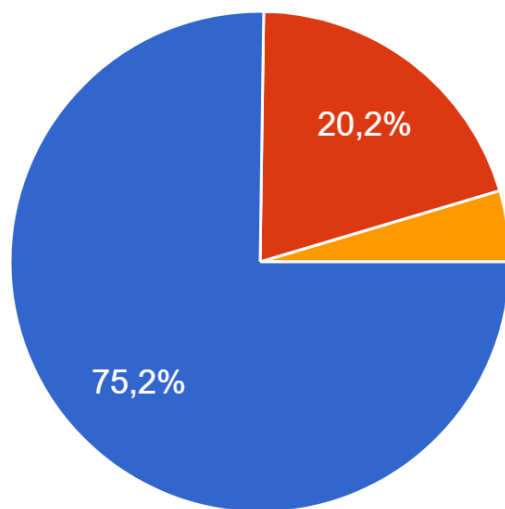
218 učenika 1. , 2. i 3. razreda

- 75,2 % ženskih i 20,2 muških
- 4,6 % nešto drugo

Spol

218 odgovora

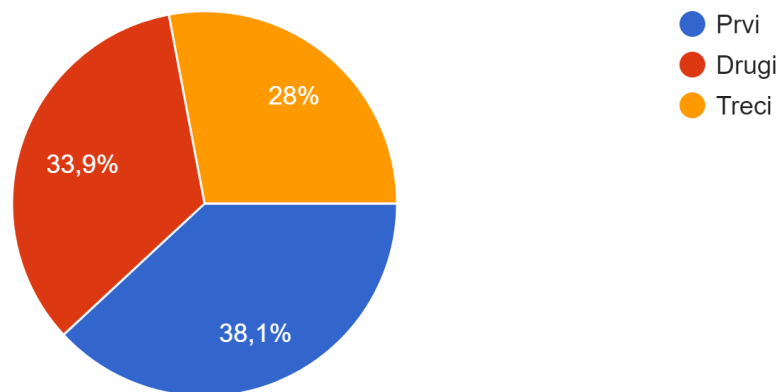

- Ž
- M
- Ne želim se izjasniti

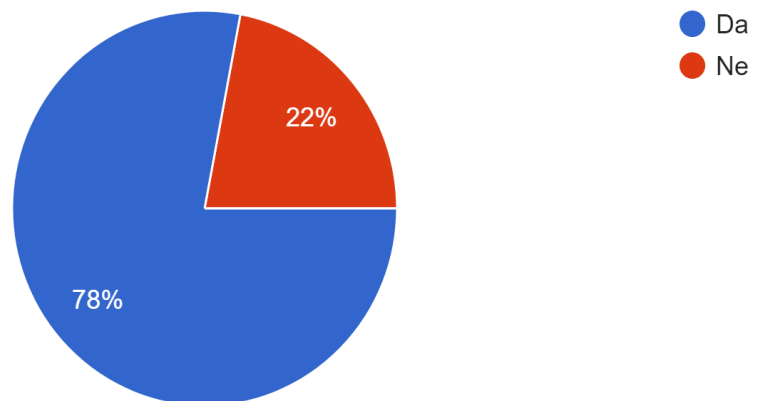
Koji razred pohađaš?

218 odgovora

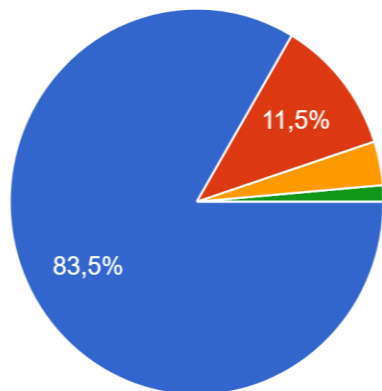
Jesi li putnik ?

218 odgovora

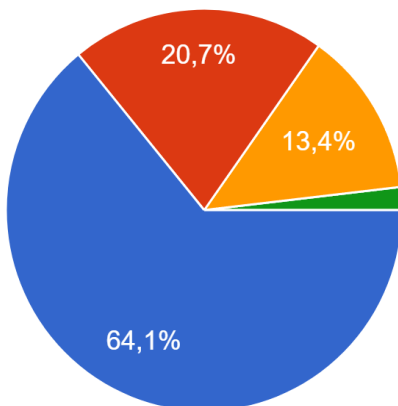
- 38,1 % prvi razredi
- 33,9 % drugi razredi
- 28 % treći razredi
- 78% putnici
- 22 % živi u mjestu školovanja

S kim živate?
218 odgovora

- s oba roditelja
- s majkom
- s ocem
- Nešto drugo...

Kakav je odnos s roditeljima
217 odgovora

- odličan
- vrlo dobar
- dobar
- loš

SOCIDEMOGRAFSKI PODACI O UČENICIMA

83,5% iz cjelovite obitelji
11,5% s majkom
3,1% s ocem
2,9% ostalo

- **64,1% navodi odličan odnos s roditeljima**
- **20,7% vrlo dobar**
- **13,4% dobar**
- **2% loš odnos**

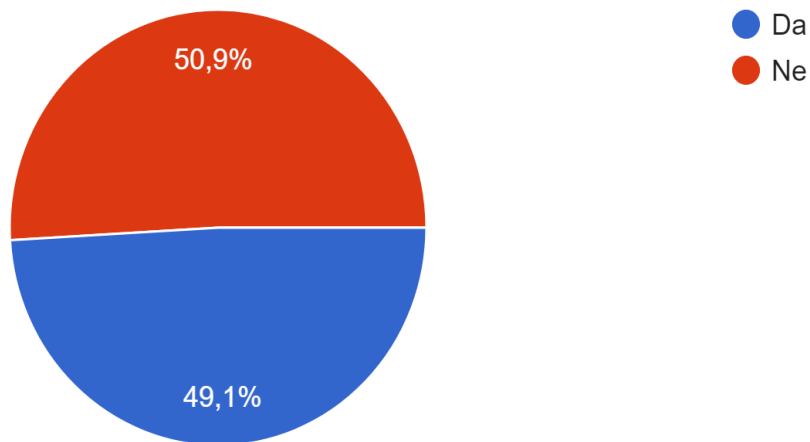
DOŽIVLJENO NASILJE

49,1% doživjelo nasilje

50,9% nije

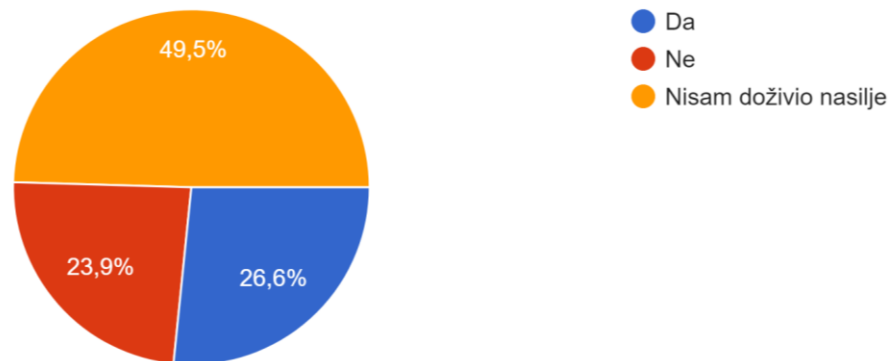
Jesi li do sada doživio neki od oblika nasilnog ponašanja?

218 odgovora

Ukoliko si doživio nasilje, jesi li se nekome obratio za pomoć?

218 odgovora

REAKCIJE NA SVJEDOČENJE VRŠNJAČKOM NASILJU:

26,6% potražilo pomoć

23,9% nije potražilo pomoć

29,4% nije s našlo u nasilnim situacijama

12,3% izravni sudionici u nasilju

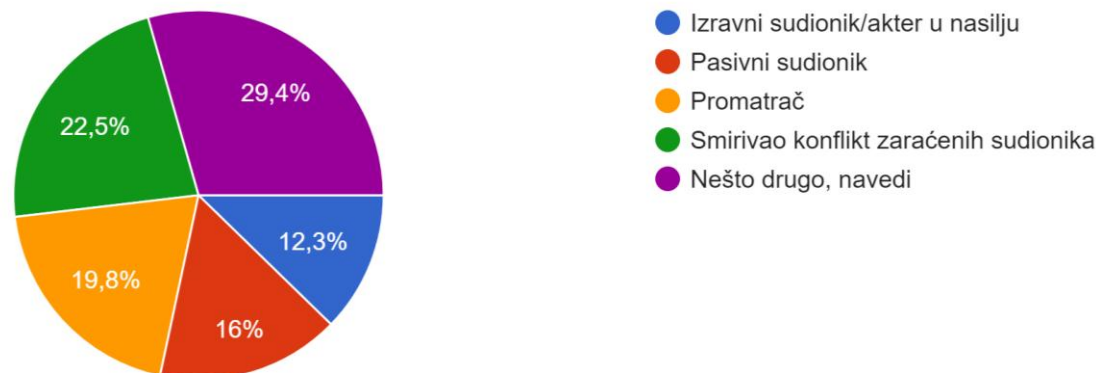
16% pasivni sudionici

19,8% promatrači

22,5% smirivalo konflikt i nasilje

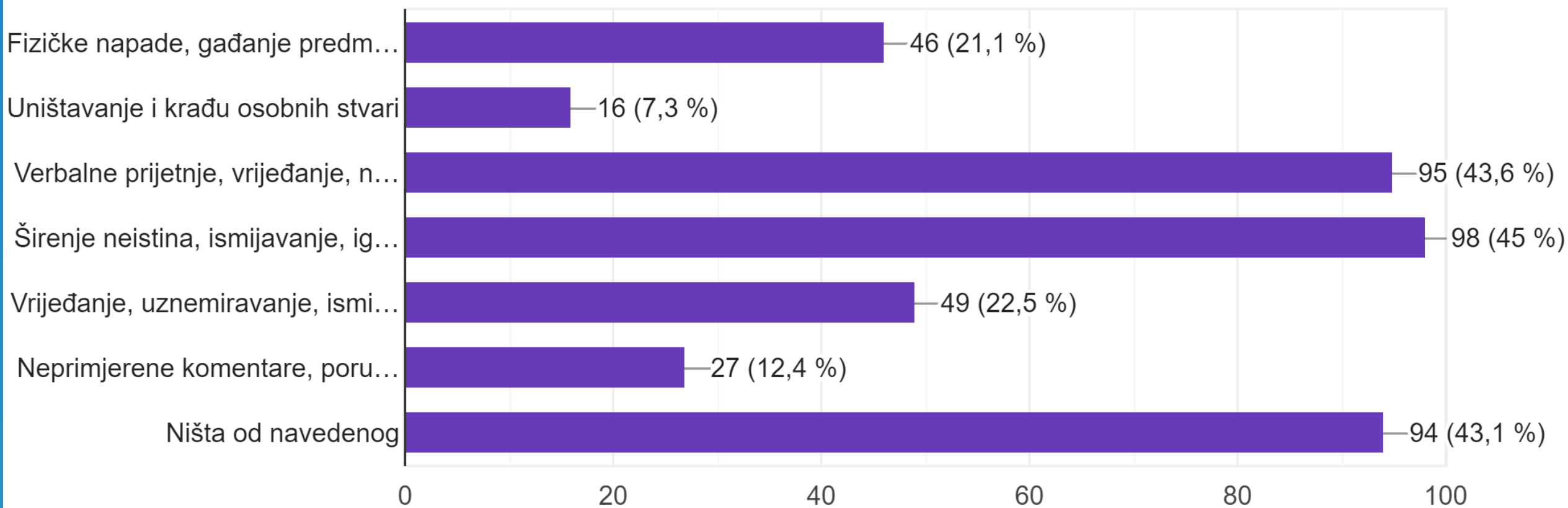
Ako si doživio oblik nasilnog ponašanja, u kojoj poziciji si bio/la?

187 odgovora

Koji si oblik nasilja doživio/la (moguće je odabrati više odgovora) ?

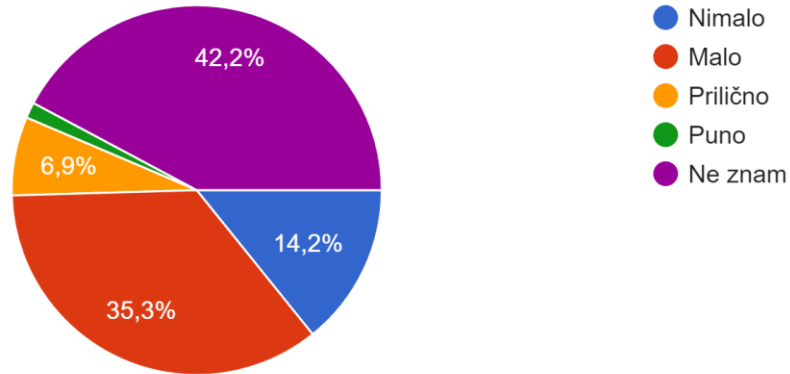
218 odgovora

ZASTUPLJENOST NASILJA U ŠKOLI

Koliko je u tvojoj školi zastupljeno nasilje?

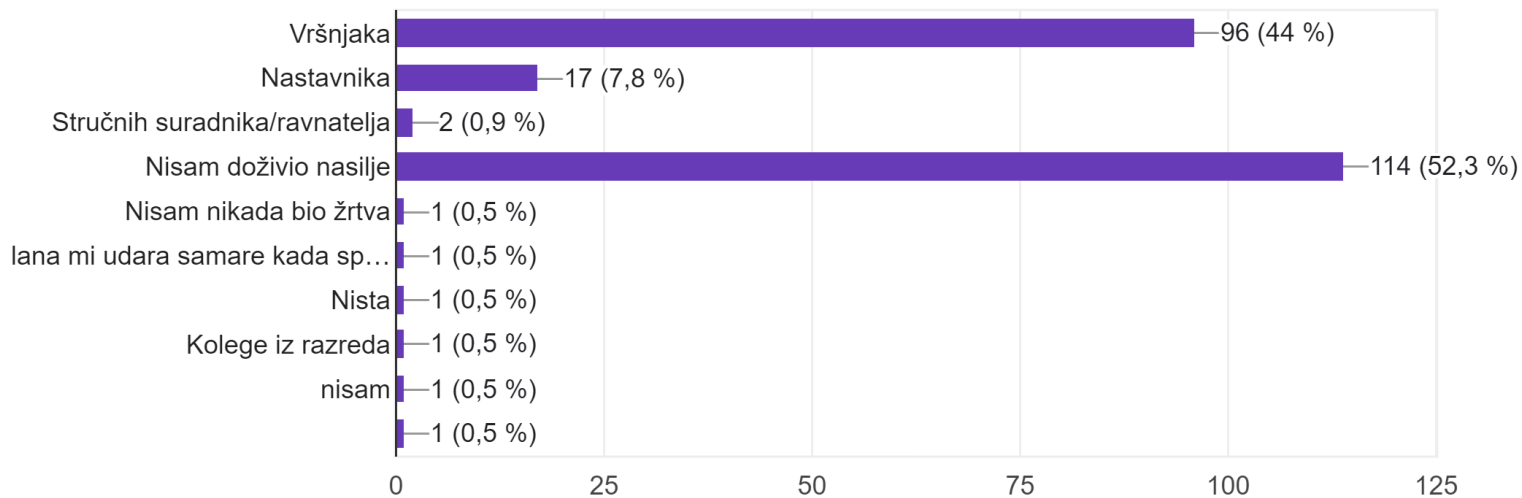
218 odgovora

- **35,3% malo je zastupljeno**
- **6,9 % prilično**
- **14,2 % nimalo**
- **1% puno**
- **42,2 % ne zna**

Tijekom dosadašnjeg školovanja doživio/la sam nasilje od (moguće je odabrati više odgovora)

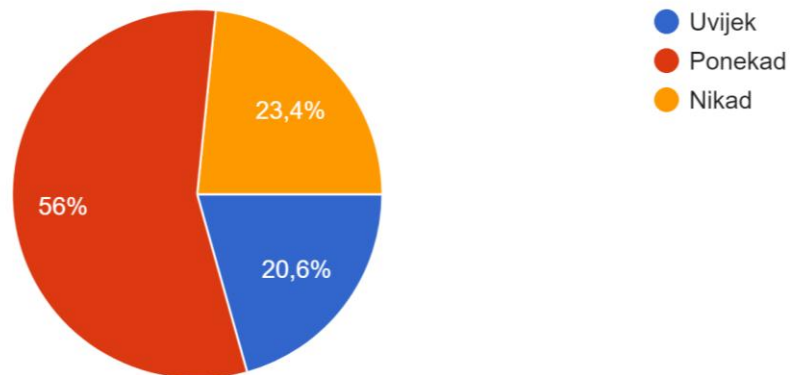
218 odgovora

REAKCIJE SPREČAVANJA NASILJA U ŠKOLI

Koliko često učenici u tvojoj školi reagiraju na nasilje te ga pokušaju spriječiti?

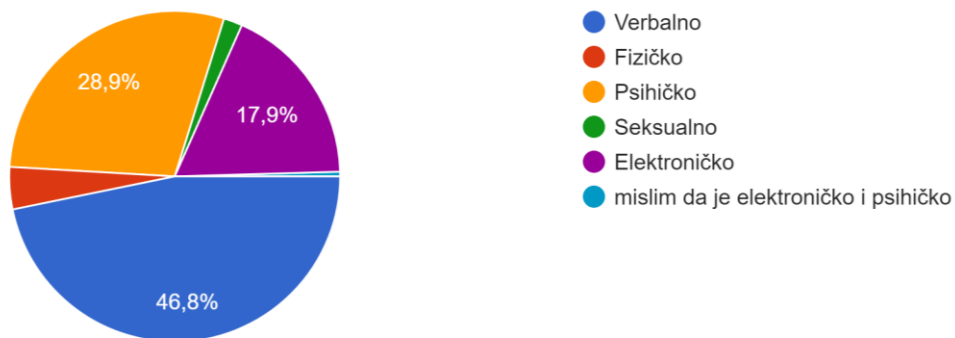
218 odgovora

- **20,6% uvijek nastoji spriječiti**
- **56% ponekad**
- **Skoro ¼ ne reagira**

Prema tvome mišljenju, koja je vrsta nasilja najzastupljenija među vršnjacima?

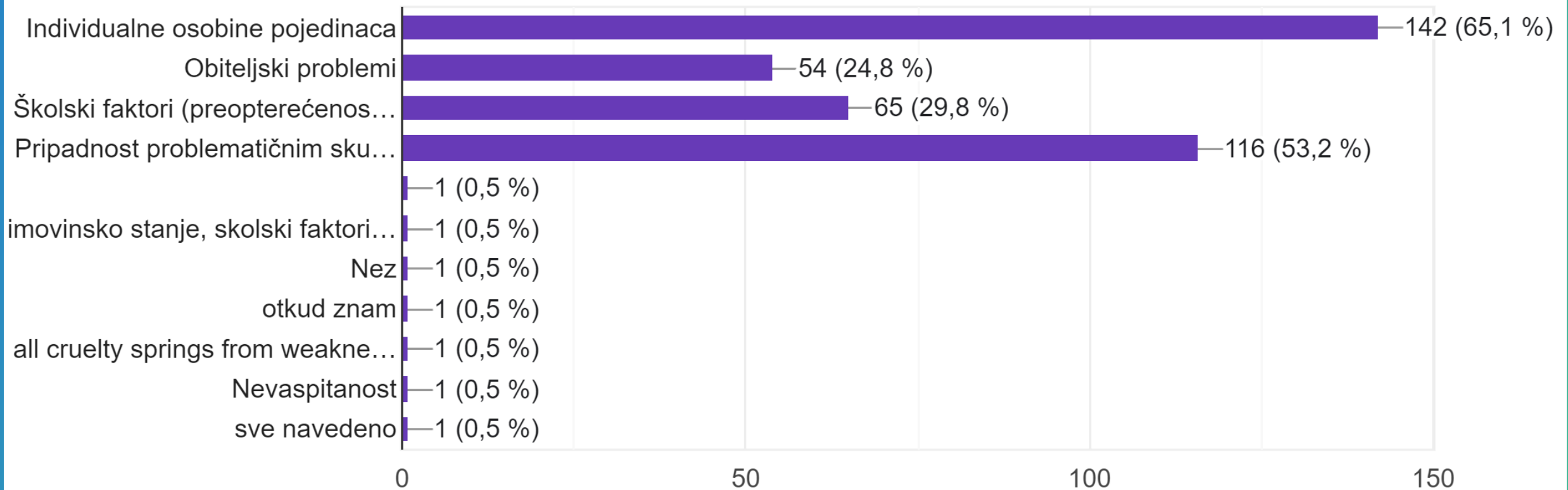
218 odgovora

- **46,8% verbalno nasilje**
- **28,9% psihičko**
- **17,9% elektroničko**
- **2% fizičko**
- **1% seksualno**

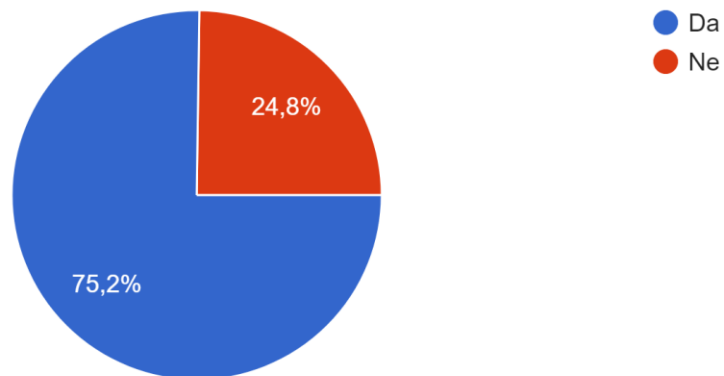
Koji su, prema tvome mišljenju, glavni razlozi nasilja među vršnjacima? (moguće je odabrati više odgovora)

218 odgovora

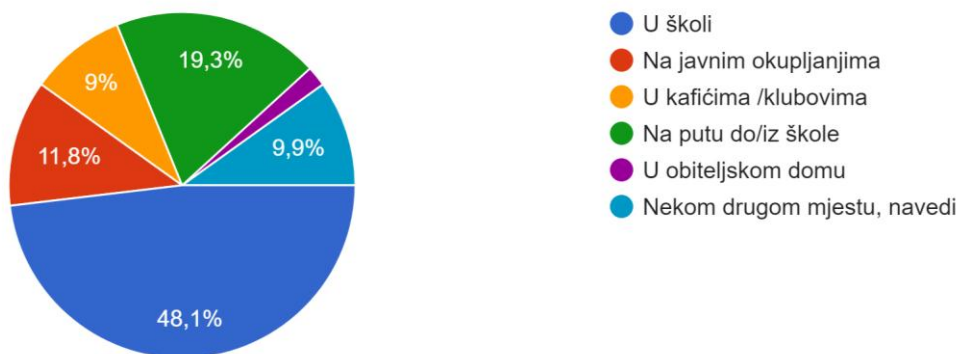
Jesi li ikada primijetio/la nasilje među vršnjacima?

218 odgovora

Gdje se najčešće događa nasilje među srednjoškolcima?

212 odgovora

MJESTO GDJE SE DOGODILO NASILJE MEĐU VRŠNJACIMA

- **75,2% primjetilo**
- **1/4 drži kako nema vršnjačkog nasilje**
- **48,1% događa se u školi**
- **19,3 na putu do škole**
- **11.8% na javnim događajima**
- **9% u kafićima/klubovima**
- **1,5% u obitelji**
- **10% Druga mjesta, sportski tereni, okupljanja i sl.**

KAKO REAGIRAJU KADA PRIMIJETE NASILJE:

23% ignoriralo nasilje

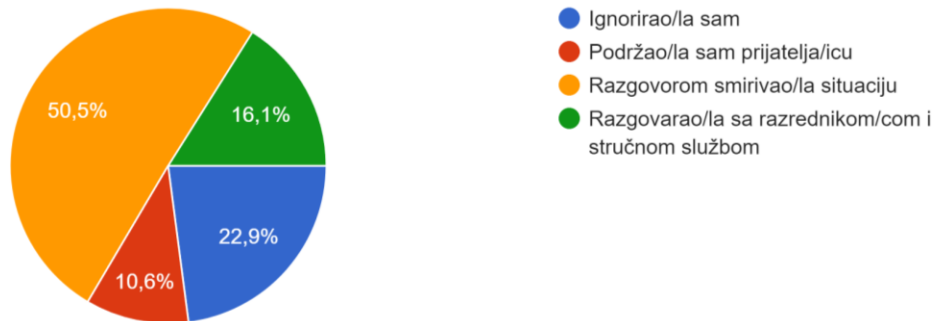
10,6% poticalo

50,5% razgovaralo s osobama u konfliktu/smirivalo situaciju

16% razgovaralo sa stručnom službom

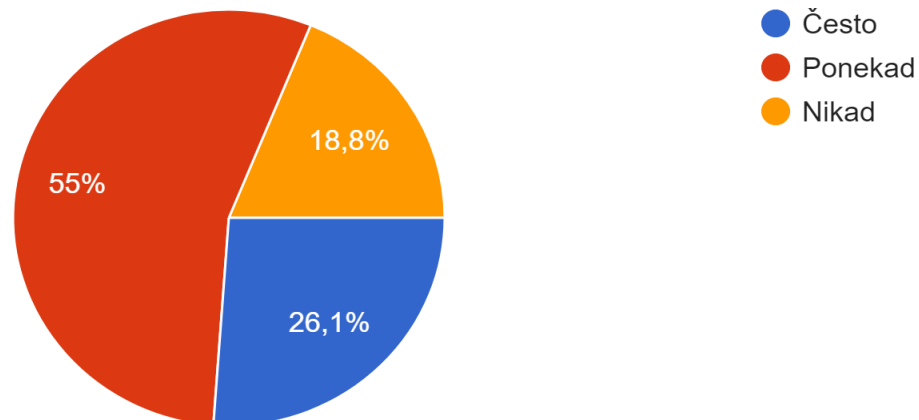
U slučaju da si primijetio/la nasilje, kako si reagirao/la?

218 odgovora

Koliko često razgovaraš o svojim problemima?

218 odgovora

35,3% obraća se prijateljima

48,6% roditeljima

5% školi- nastavnicima/razredniku

PREMA TVOME MIŠLJENJU, KOJE OSOBE NAJČEŠĆE BUDU ŽRTVE NASILJA?

183 odgovora

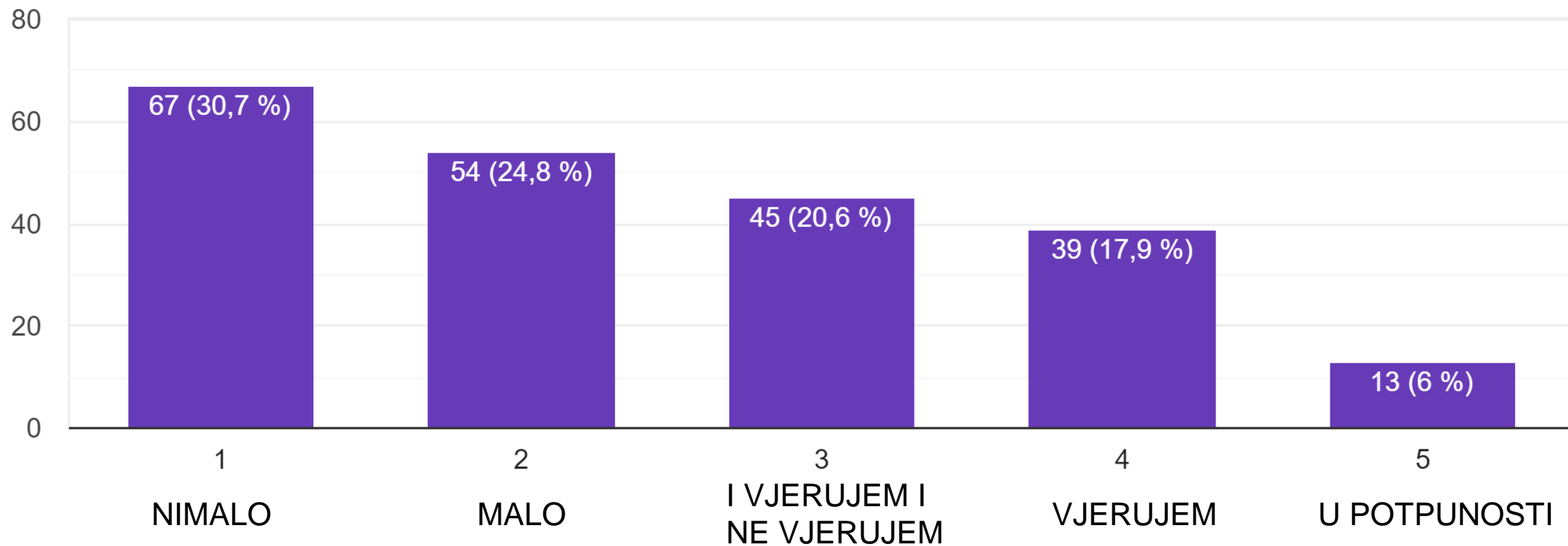

Povučene, introvertne, sramežljive, tihe ili distancirane osobe

Koliko vjeruješ svojim nastavnicima?

218 odgovora

Važnost PP!

ŠKOLA PROVODI PP

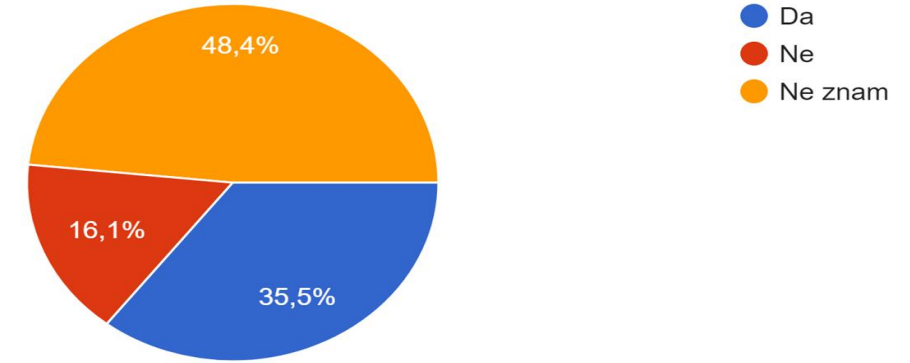
35,5% priključilo bi se PP
16% NE!
49% ne zna

47% edukacija učenika i radionica
22% projektne aktivnosti
19% vršnjačka edukacija

32% provodi
49% provodi ali nedovoljno
19% ne provodi

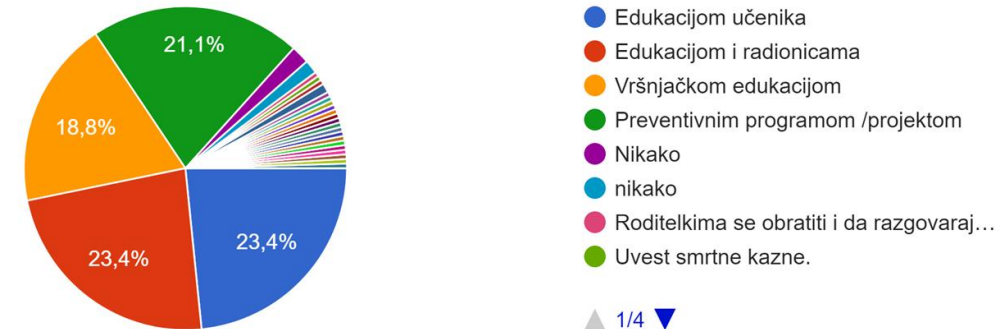
Bi li se priključio preventivnim aktivnostima i programima protiv nasilja?

217 odgovora

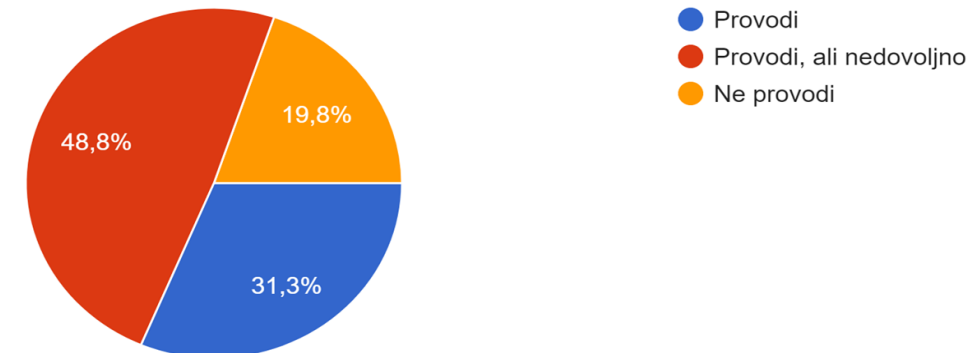
Kako škola može pridonijeti smanjenju nasilja među vršnjacima?

218 odgovora

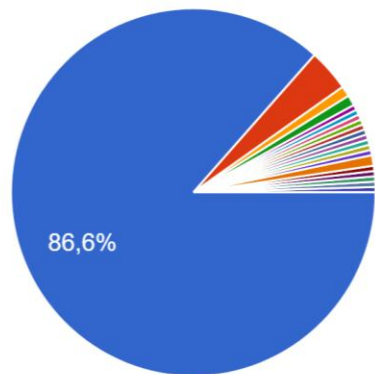
Provodi li škola dovoljno preventivne aktivnosti u školi?

217 odgovora

Koje je tvoje mišljenje o Timu za vršnjačku edukaciju u školi?

216 odgovora

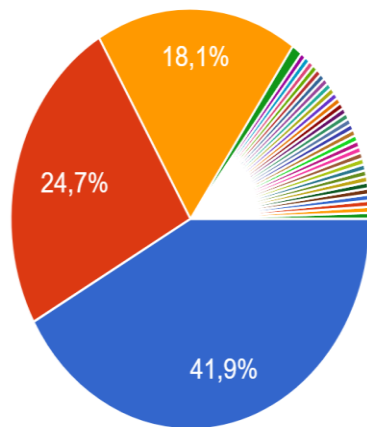
- Podržavam i cijenim zalaganje Tima z...
- Ne podržavam njihov angažman i zala...
- ne znam
- Nemam mišljenje
- Podržavam ali mislim da se ništa ne p...
- ne znam da postoji
- Nedovoljno
- Taj tim postoji? Vise sam vidio Benze...

▲ 1/3 ▼

- **87% podržava vršnjačku edukaciju**

Kako doživljavaš svoju školu?

215 odgovora

- Mjesto stjecanja znanja, iskustva i raz...
- Mjesto izazova
- Mjesto budućih profesionalnih puteva
- mjesto nesigurnosti
- Mjesto koje nas priprema za život
-
- Mislim da imam preveliko opterećenje...
- mjesto nerazumjevanja i velikih očekiv...

▲ 1/5 ▼

ŠKOLU DOŽIVLJAVAJU :

- **42% mjesto stjecanja znanja, iskustava i razvoj identiteta**
- **25% mjesto izazova**
- **18% mjesto za izbor budućih profesionalnih puteva**
- **1% mjesto traženja sebe**

U ISTRAŽIVANJU O PERCEPCIJI O VRŠNJAČKOM NASILJU

- 218 učenika : 75,2 % djevojaka i 20,2 mladića te 4,6 % nedeklariranih
- 38,1 % prvi razredi, 33,9 % drugi razredi, 28 % treći razredi - od 15 do 18 godina
- 83,5% iz cjelovite obitelji, 11, 5 % živi s majkom, 3, 1% živi s ocem, a 2,9% u drugim okolnostima (kod rođaka, podstanara i sl.)
- 78% učenika putnika, a 22 % živi u mjestu školovanja

- Komparirano s prethodnim istraživanjem o mentalnom zdravlju (svibanj 2021., prosinac 2022.) te emocionalnoj iscrpljenosti (veljača 2023.) pokazatelji ukazuju na povezanost između svih oblika vršnjačkog nasilja i internaliziranih problema u ponašanju
- Istaknuti i naglasiti važnost djelovanja na prevenciju svih oblika vršnjačkog nasilja

Vršnjačko nasilje po spolu – tablica 1

Varjable	Spol	N	Hi kvadrat	df	p
Fizičko nasilje	M	58	16360	8	P< 0, 05
	Ž	160			
Otuđivanje oduzimanje stvari	M	58	5 607	6	P< 0, 05
	Ž	160			
Verbalno nasilje, vrijeđanje, ismijavanje	M	58	36,210*	34	p> 0,05
	Ž	160			
Relacijska pripadnost u skupini	M	58	48602*	42	P> 0.05
	Ž	160			
Internetsko nasilje	M	58	38690*	26	P> 0,05

Pojavnost nasilja u odnosu na spol statistički je značajna za verbalno $p > 0.05$, relacijsko nasilje i nasilje putem interneta $p > 0.05$. Nisu pronađene statistički značajne razlike, odnosno mladići i djevojke ne razlikuju se značajno u pojavnosti navedenih vrsta nasilja.

Zaključak

- 48%> učenika doživljava nasilno ponašanje povremeno ili često, a čak 10– 19% svakodnevno
- Svakodnevno je **psihičko nasilje-** ogovaranje (28%) i internetsko nasilje (17,71%)
- Najmanje je fizičkog nasilja (2,49%).
- Važni su **preventivni programi** usmjerenih na sprječavanje vršnjačkog nasilja, **posebno u drugim razredima škole.**
- Preventivne programe trebalo bi održati i u ostalim školama

Zaključak

- Mladići - ismijavanje i ruganje
- Djevojke - isključivanje iz društva i ogovaranje.
- Jednako obuhvaćanje ne samo žrtve i počinitelji nasilja već i učenika koje ne započinju nasilje, ali su uključeni u njega ili mu svjedoče
- Skrenuti pozornost na dio srednjoškolaca koji pomaže počiniteljima nasilja

Nadalje...

- Važno je stvoriti **pozitivno školsko ozračje** gdje su učenici motivirani za učenje u sigurnim školskim uvjetima rada.
- Iznimno je velika uloga nastavnika i stručnih suradnika u prepoznavanju vršnjačkog nasilja
- Raditi na uspostavi povjerenja između učenika i djelatnika škole

**HVALA NA
PAŽNJI!**

Literatura:

1. Bilić, V., Karlović, A. (2004). Nasilje među djecom. Zagreb: Poliklinika za zaštitu djece grada Zagreba.
2. Bilić, V., Buljan Flander, G. i Hrpka, H. (2012). Nasilje nad djecom i među djecom. Zagreb: Naklada Slap.
3. Buljan Flander, G., Krmek, M., Borovec, K. Muhek, R. (2007). Nasilje preko interneta (cyberbullying). Zagreb : Poliklinika za zaštitu djece grada Zagreba.
4. Kozjak Mikić, Z., Jokić-Begić, N. (2013). Emocionalne teškoće adolescentica nakon tranzicije u srednju školu. *Socijalna psihijatrija*, 41 (4), 226-234.
5. Kraljic Babić, K, Vejmelka, L. (2015). Specifičnosti nasilja među djecom, prevencije i tretmana nasilnog ponašanja u predškolskoj dobi. *Socijalne teme: Časopis za pitanja socijalnog rada i srodnih znanosti*, 1 (2), 91 - 114.
6. Krapić Ivuša, M. (2016). Preventivni programi usmjereni na suzbijanje vršnjačkog nasilja u osnovnim školama. Diplomski rad. Rijeka: Filozofski fakultet u Rijeci.
7. Pregrad, J. (2010). Program prevencije vršnjačkog nasilja – Za sigurno i poticajno okruženje u školama. Zagreb, Ured UNICEF-a za Hrvatsku.